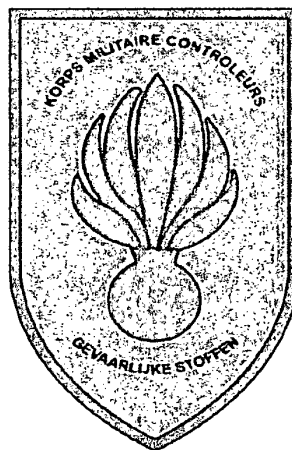

Ministerie van Defensie

TOEZICHTJAARVERSLAG KMGCS over het toezichtjaar 2018

Versie Definitief
Datum 2 mei 2019

SRENG ALS HET NOEL,
INSCHIKKELIJK ALS HET VAN

Colofon

Ministerie van Defensie
Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

KMAR/LTC/BOSS/KMCGS
Meervelderweg 19,
3888NH, Uddel

Contactpersoon Art. 10 (2) (e)

Versie Definitief

Auteur Art. 10 (2) (e)

Inhoud

Voorwoord		7
1	Terugblik toezichtjaar 2018	9
1.1	Inleiding	9
1.2	Belangrijkste bevindingen Toezichtjaar 2018	10
1.3	Realisatie versus uitvoering	11
1.4	Overall beeld naleefgedrag	12
1.5	De meest voorkomende overtredingen	17
1.6	Toelichting bevindingen per toezichtthema	18
2	Handhaafbaarheid regelgeving	28
2.1	Vervoerswetgeving	28
2.2	Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen	28
3	Aanbevelingen	29
4	Grondslag en bevoegdheden KMCGS	30

Voorwoord

Beste collega's,

Omdat niet iedereen bekend is met de taken, ophanging in de organisatie en samenstelling van het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS), zet ik dit eerst kort voor u uiteen in mijn voorwoord.

Het Korps Militaire Controleurs (KMCGS) is een van de onafhankelijke toezichthouders van het Ministerie van Defensie. Het KMCGS is ondergebracht bij de Koninklijke Marechaussee, bij de Brigade Operationele Service & Support (BOSS) van het Landelijk Tactisch Commando (LTC) van de Koninklijke Marechaussee. De BOSS draagt zorg voor de ondersteuning zodat het KMCGS haar taken kan uitvoeren.

Het KMCGS heeft twee hoofdtaken:

- Toezicht en handhaving van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (WVGS), de Wet Luchtvaart (WL) voor het deel dat over het vervoer van gevaarlijke stoffen gaat, en de dienstvoorschriften die hierop van toepassing zijn.
- Controle op de naleving van de dienstvoorschriften voor de opslag van ontplofbare stoffen en voorwerpen (MP 40-21 deel 1), voor het merken van verpakkingen en munitie artikelen (MP 40-40) en voor het interne vervoer van munitie op inrichten van defensie (MP 40-21, deel 2).

In het toezichtjaar 2018 zijn mijn mensen en ik veel knelpunten en overtredingen van de WVGS, WL, en de bijbehorende voorschriften tegengekomen die we ook in de jaren hiervoor hebben gezien. De basisoorzaak waarom we steeds weer dezelfde, maar ook nieuwe knelpunten en overtredingen aantreffen zijn:

- het gebrek aan kennis van wet- en regelgeving en aan ervaring om deze toe te passen;
- commandanten zich onvoldoende bewust zijn van hun verantwoordelijkheden binnen de wet- en regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- de bedrijfssoftware van Defensie, SAP, is nog onvoldoende voorbereid op het verzenden van goederen met lithiumbatterijen.

Om deze knelpunten aan te pakken moeten de specifieke gevaren worden onderkend voor het werken met gevaarlijke stoffen. Dit kan alleen door bewustwording, voorlichting, (bij-)(om-) scholing en het opdoen van aantoonbare ervaring. Scholing dient vooral gericht te zijn op wet- en regelgeving, met de nadruk op wat wel is toegestaan en wat niet.

Het glas is gelukkig niet alleen maar halfleeg. Het goede nieuws is dat er initiatieven zijn gestart om de benodigde kennis en ervaring te verbeteren. Om de capaciteit van het Opleidings- en Trainingscentrum Logistiek (OTCLog) van het Commando Landstrijdkrachten te ontlasten, wordt een deel van de opleidingen op het terrein van gevaarlijke stoffen sinds medio 2018 uitbesteed aan civiele partners. Daarnaast is er een begin gemaakt met het meetbaar maken van de ervaringseis van zes

maanden voor personeel dat in een missie wordt ingezet in de vervoersketen van gevaarlijke stoffen. Beide maatregelen moeten aan het eind van 2019 tot merkbare verbeteringen leiden.

Uddel 2 mei 2019

Art. 10 (2) (e) *Commandant Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen*

1 Terugblik toezichtjaar 2018

1.1 Inleiding

De taak van het KMCGS is om erop toe te zien dat het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen zo veilig mogelijk wordt uitgevoerd binnen de krijgsmacht. Het KMCGS doet dit middels het houden van toezicht op de naleving van de vigerende wet- en regelgeving die van toepassing is op het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Waar de wet- of regelgeving wordt overtreden treedt het KMCGS handhavend op. Dit kan variëren van een collegiaal gesprek tot het schrijven van een proces verbaal en passend binnen ons adagium:

“Streng als moet, inschikkelijk als het kan”.

De uiteindelijke doelstelling van het toezicht en handhaving is om de naleving van wet- en regelgeving op het gebied van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen (het naleefgedrag), op een zo hoog mogelijk niveau te brengen.

Het naleefgedrag geeft een beeld in welke mate het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen compliant zijn met de wetgeving die hierop van toepassing is. Het naleefgedrag is dan ook een maat voor de veiligheid. De wetgeving is immers bedoeld om de risico's die samenhangen met het vervoer van gevaarlijke stoffen zo veel mogelijk te beperken zodat mens, dier en milieu hieraan niet worden blootgesteld of de risico's voor de omgeving in het geval van een calamiteit beperkt of beheersbaar blijven.

Zoals ik ook in mijn vorige jaarverslagen al heb geschreven, en ook nu weer, vergt het verbeteren van het naleefgedrag van regelgeving een lange adem. Veelal gaat het om het veranderen van gedrag. Binnen defensie is er altijd een spanningsveld aanwezig tussen wat volgens de regelgeving moet, het beschikbare personeel, de aanwezige kennis, de operationele druk en de “can-do” instelling van het personeel. Dit maakt dat de grenzen van de regelgeving vaak worden opgezocht en met regelmaat, soms bewust maar meestal onbewust, niet wordt nageleefd.

Om invulling te geven aan de langere adem en de veranderingen te volgen, kijkt dit jaarverslag, evenals mijn drie vorige jaarverslagen, terug op de toezichtthema's:

- “Munitieketen op orde”
- “Toezicht in de bosrand”
- “Opleiden moet”
- “Gevaarlijke stoffen onderweg”
- “Samen sterk”

Binnen de toezichtthema's kunnen de accenten per jaar van elkaar verschillen maar de hoofdrichting van het thema blijft gelijk. Door te werken met een meerjarig toezichtplan met dezelfde thema's, is het onderkennen van trends binnen het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen eenvoudiger.

Het thema “Munitieketen op orde” omvat de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen en voorwerpen op munitieopslaglocaties in Nederland.

“Toezicht in de bosrand” omvat het vervoer van gevaarlijke stoffen en de opslag en behandeling ervan tijdens oefeningen in binnen- en buitenland.

“Opleiden moet” omvat m.n. het toezicht op de (wettelijk) verplichte opleidingen binnen het vervoer van gevaarlijke stoffen en de behandeling van ontplofbare stoffen.

“Gevaarlijke stoffen onderweg” omvat toezicht en handhaving over alle vervoersmodaliteiten bij het (logistieke) vervoer van gevaarlijke stoffen zowel over de weg als over binnenwater, spoor, door de lucht en over zee. De zesde modaliteit “buisleidingen” valt niet onder de verantwoordelijkheid van het KMCGS. “Samen sterk” is geen toezichtthema, maar beschouwt de samenwerkingsverbanden met andere toezichthouders en ketenpartners binnen en buiten defensie.

1.2 Belangrijkste bevindingen Toezichtjaar 2018

- Het personeel dat werkzaam is in het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen doet dit naar vermogen. De wil om het goed te doen en het besef dat aan wet- en regelgeving moet worden voldaan zijn aanwezig. Aanhoudende knelpunten blijven echter het gebrek aan kennis van wet- en regelgeving en aan ervaring om deze toe te passen. Deze knelpunten hangen nauw samen met de begrensde opleidingscapaciteit. Om de capaciteit van het Opleidings- en Trainingscentrum Logistiek (OTCLog) van het Commando Landstrijdkrachten te ontlasten, wordt een deel van de opleidingen op het terrein van gevaarlijke stoffen uitbesteed aan civiele partners. Daarnaast is er een begin gemaakt met het meetbaar maken van de ervaringsseis van zes maanden voor personeel dat in een missie wordt ingezet in de vervoersketen van gevaarlijke stoffen. Beide maatregelen moeten aan het eind van 2019 tot merkbare verbeteringen leiden.
- De verantwoordelijkheden voor de uitvoering van de wet- en regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen zijn nog altijd op een laag niveau in de defensieorganisatie belegd. Hierdoor zijn commandanten zich onvoldoende bewust van hun verantwoordelijkheden en de impact ervan op de planvorming van oefeningen, missies en de dagelijkse bedrijfsvoering. Dit heeft tot gevolg dat personeel op de werkvloer wordt aangesproken op volkomenheden die toezichthouders tijdens inspecties constateren, terwijl zij doorgaans niet de mogelijkheden hebben om de gewenste veranderingen te bewerkstelligen. Dit is een ongewenste situatie, die nogal eens spanningen en irritaties oproept.
- De bedrijfssoftware van Defensie, SAP, is nog onvoldoende voorbereid op het verzenden van goederen met lithiumbatterijen. Dergelijke goederen worden met enige regelmaat verzonden als goederen zonder gevaarlijke stoffen, wat voor het vervoer door de lucht reële risico's oplevert. In de wet- en regelgeving worden deze goederen als onjuist geclassificeerd aangemerkt en verzending daarvan is een ernstige overtreding. Door de benodigde gegevens in SAP in te voeren kunnen de risico's bij het vervoer van gevaarlijke stoffen beter worden beoordeeld en overtredingen van wet- en regelgeving worden vermeden.

1.3 Realisatie versus uitvoering

In het onderstaande overzicht zijn de aantallen geplande activiteiten uit het toezichtjaarplan 2018 versus het aantal daadwerkelijk uitgevoerde activiteiten in 2018 weergegeven.

	Controles		
	Planning totaal	Planning	Realisatie
"Munitieketen op orde"	60	Planning	
Opslaglocaties met munitie		40	55
Processen in de munitieketen		10	1
Instructie-/tentoonstellingsmunitie		10	8
"Toezicht in de bosrand"	15		
Oefeningen binnenland		5	7
Oefeningen buitenland		10	7
Missiegebieden		4	0
"Gevaarlijke stoffen onderweg"			
Wegvervoer ADR (ind. 1.10 ADR)		1450	563
Luchtvervoer ICAO-TI & MAROPS		25	20
Multimodaal vervoer weg/lucht/zee		10	1
Uitvoering "Oog en Oor" BA C/007		i.c.m. ADR	i.c.m. ADR
Missiegebieden		4	0
"Opleiden moet"	15		
Ketenonderzoek ople dingen		10	4
Voorlichting toezicht GS		5	1
"Samen sterk"		Overleggen	
Samenwerking ILT	2	• Deelname HGS-controle (ILT) Gorinchem.	- 2 x i.c.m. partners handhavingsoverleg
	6	• Stuurgroep Inspectie GS	- met reorganisatie ILT gestopt
	6	• Informeel overleg ILT, I-SZW, MCGS, KMCGS	- Na aanvang controles I-SZW bij defensie gestopt.
	6	• ILT-vakgroep-overleg vervoer GS	- 6 x
	6	• ILT-vakgroep overleg milieu	- niet meer uitgenodigd/gestopt.
Overleg diverse ketenpartners	4	Handhavingsoverleg ketenpartners	- 4 x
Deelname aan de projectgroep voor de verhuizing van het KMCGS naar de locatie in Utrecht van de ILT	10	10 mandagen	- 1 mandag
Diverse capaciteit			
Intern/werkoverleg		15 x per jaar	7
Vaktechnische opleidingen		6 VA gerelateerde opl.	2 x VA + 1 x BOA

In 2018 heeft de sectie Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen (COBGS), evenals in 2017, op ca. 50% van haar capaciteit gedraaid. In 2018 werd dit veroorzaakt door de veelvuldige afwezigheid van een van de controleurs vanwege opgespaard verlof en medische omstandigheden in de aanloop naar zijn functioneel leeftijdsontslag en vanwege het afronden van de master Explosives Ordnance Engineering (MSc) in Engeland en het volgen van andere vaktechnische opleidingen door de andere twee medewerkers van de sectie COBGS. Het aantal verrichte controles in 2018 is vrijwel gelijk aan het aantal uit 2017. In 2018 zijn de controles tijdens oefeningen tot het noodzakelijke teruggebracht en zijn de bezoeken aan de missiegebieden en aan Nederlandse ambassades in het buitenland niet van de grond gekomen.

1.4 Overall beeld naleefgedrag

1.4.1 Vervoer van gevaarlijke stoffen

De wetgeving die als norm dient voor het bepalen van het naleefgedrag is de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart voor het deel dat het vervoer van gevaarlijke stoffen omvat.

De onderstaande tabel geeft het resultaat weer van de controles op het militaire vervoer over een periode van 6 jaar.

In de tabel is opgenomen:

- Het totale aantal controles dat door het KMCGS op het militaire vervoer is uitgevoerd;
- Het aantal controles van het totaal waarbij gevaarlijke stoffen zijn aangetroffen;
- Het aantal controles waarbij niet werd voldaan aan wet- en regelgeving. Dit is het totaal van gegeven nalevingshulp, processen-verbaal van bevindingen en gegeven waarschuwingen;
- Het aantal processen-verbaal dat is opgemaakt;
- Het naleefgedrag van de wet- en regelgeving.

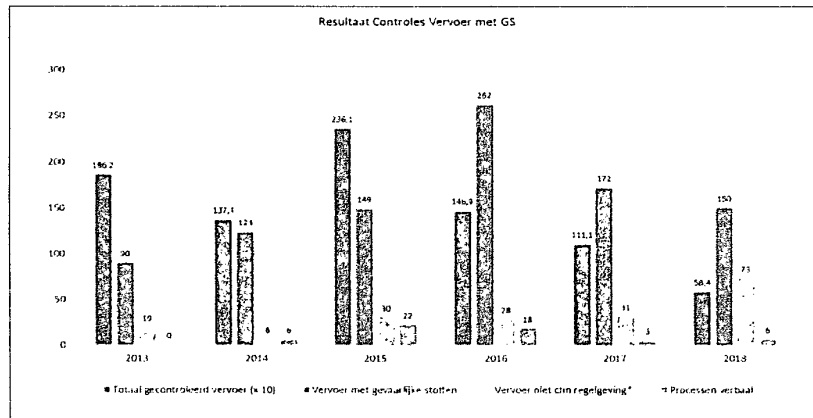
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal gecontroleerd vervoer (x 10)	186,2	137,4	236,1	146,9	111,1	58,4
Vervoer met gevaarlijke stoffen	90	124	149	262	172	150
Vervoer niet cfm regelgeving*	19	6	30	28	31	73
Processen verbaal	0	6	22	18	5	6
Naleefgedrag regelgeving**	79%	90%	65%	82%	79%	47%

*=totaal van nalevingshulp, PV van bevindingen en waarschuwingen.

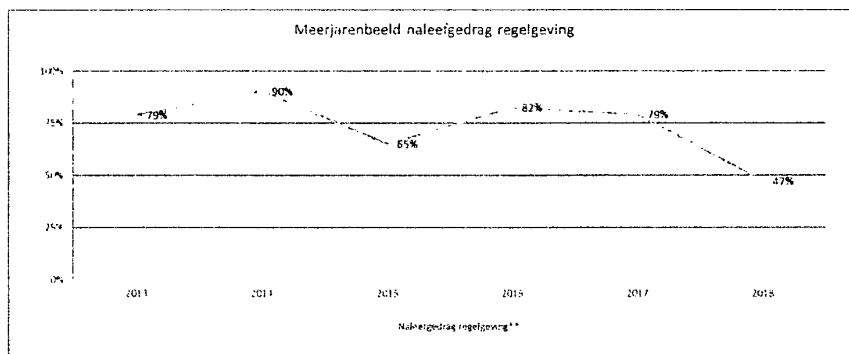
**=gecorrigeerde reeks naleefgedrag; hierin ook vervoer niet cfm regelgeving in beschouwing genomen als overtreding van de regelgeving cfm PV

Tabel 2: Resultaat controles vervoer

In de onderstaande twee grafieken is tabel 2 visueel weergegeven.

Grafiek 1: Resultaten controles vervoer

Grafiek 2: Meerjarig-beeld naleefgedrag regelgeving

In 2018 zijn in totaal 584 vervoerseenheden gecontroleerd. In 150 gevallen werd er daadwerkelijk gevaarlijke stoffen vervoerd.

Het totaal aantal gecontroleerde vervoerseenheden is ongeveer de helft van het aantal gecontroleerde vervoerseenheden in 2017. Deze daling is veroorzaakt omdat de controleurs in 2018 vaker samen hebben opgetreden i.p.v. alleen en doordat de onderzoeken naar de geconstateerde overtredingen in 2018 meer tijd in beslag hebben genomen.

Van de 150 gecontroleerde vervoerseenheden met gevaarlijke stoffen zijn in 79 gevallen overtredingen op de vervoerswetgeving geconstateerd. Hiervan zijn er 73 niet strafrechtelijk zijn afgehandeld: in 5 gevallen is een waarschuwingen gegeven, in 7 gevallen is een rapporten van bevindingen opgemaakt en in 61 gevallen is nalevingshulp verleend. De nalevingshulp betrof kleine overtredingen die geen gevaar opleverden voor het transport of de omgeving en die met enige assistentie van de controleur konden worden opgelost.

In de overige 6 gevallen is wel strafrechtelijk opgetreden en is proces-verbaal opgemaakt voor de geconstateerde overtreding.

Op basis van de geregistreerde controles die door het KMCGS zijn uitgevoerd ligt het naleefgedrag van de vervoerswetgeving voor 2018 op 47%.

Het naleefgedrag is de fractie uitgedrukt in procenten, van het aantal gecontroleerde vervoerseenheden zonder overtredingen (150 minus 79) en het totaal aantal gecontroleerde vervoerseenheden (150).

Het naleefgedrag zegt alleen iets over het vervoer dat daadwerkelijk door het KMCGS is gecontroleerd. Welk deel dit is van het totale vervoer aan gevaarlijke stoffen binnen Defensie is voor het KMCGS niet inzichtelijk.

Uit onderzoeksgegevens naar de naleving van de vervoerswetgeving bij het vervoer van gevaarlijke stoffen in de civiele sector, ligt de benchmark hiervoor rond de 70% ligt. Als defensie zitten we hier in 2018 met 47% ruim onder. Indien hierop een correctie gedaan zou worden aan de hand van de meldingen voorval, daalt het naleefgedrag nog met enkelen procenten. Hoewel de cijferreeksen een relatief beeld geven van de huidige status van het vervoer van gevaarlijke stoffen door onze defensieorganisatie is verbetering van de naleving van wet- en regelgeving van het vervoer van gevaarlijke stoffen dringend noodzakelijk.

Begin 2018 heeft het KMCGS een aanpassing gedaan in de handhavingsstrategie bij geconstateerde overtredingen van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen, de Wet Luchtvaart of van de eigen defensieregelgeving. Waar eerder het onderzoek naar overtredingen zich alleen richtte op de uitvoerende medewerkers in het vervoersproces, is in 2018 gekozen om in eerste instantie te onderzoeken wat de betrokkenheid is van commandant bij de overtreding(en) die bij zijn eenheid zijn geconstateerd. Het is de commandant die integraal verantwoordelijk is voor wat er gebeurt binnen zijn eenheid en invloed kan uit oefenen om verbetermaatregelen door te voeren waarmee de basisoorzaak waardoor de overtredingen zijn ontstaan, weg te nemen.

Met deze commandant wordt bedoeld de commandant van een eenheid zoals is opgenomen in het Mandaatbesluit Personele Bevoegdheden Defensie 2017 (gepubliceerd in de Staatscourant 2017 nr. 52839 van 20 september 2017).

Deze commandant wordt door het KMCGS in het handhavingsproces gezien als hoofd van "de onderneming" zoals gedefinieerd in hoofdstuk 1.2 "Definities en meeteenheden" van het ADR:

Onderneming: elke natuurlijke persoon, elke rechtspersoon met of zonder winstoogmerk, elke vereniging of groep van personen zonder rechtspersoonlijkheid en met of zonder winstoogmerk, alsmede elk onder de overheid ressorterend lichaam, ongeacht of het een eigen rechtspersoonlijkheid bezit of afhankelijk is van een autoriteit met rechtspersoonlijkheid.

Het betrekken in het handhavingsproces van degene die leidinggeeft aan de onderneming, wordt op eenzelfde wijze in de civiele sector toegepast door de Inspectie Leefomgeving en Transport.

Sinds dat het KMCGS deze weg is ingeslagen komt het bewustzijn bij commandanten langzaam opgang dat zij ook verantwoordelijk zijn voor de inrichting van de keten voor het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen hun eenheid. De commandant moet zich van zijn verantwoordelijkheden bewust zijn, ongeacht de omvang van de hem toegewezen keten.

1.4.2 *Opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen*

Het naleefgedrag van de interne defensieregelgeving voor de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen, geeft een beeld in welke mate deze activiteit in overeenstemming is met de regelgeving die hierop van toepassing is.

Het KMCGS is in de MP 40-21 "Voorschrift Opslag en Behandeling Ontploffbare Stoffen en Voorwerpen" en in de MP 40-40 "Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie" aangewezen om toe te zien op de naleving van deze dienstvoorschriften. Het toezicht van de controleurs Controle Opslag en Behandeling van Gevaarlijke Stoffen richt zich hierom voornamelijk op de opslag van munitie en explosieve stoffen en voorwerpen. Team Milieuhandhaving ziet erop toe dat de overige gevaarlijke stoffen op basis van de "zorgplicht" binnen de regels van de Publicatierreeks Gevaarlijke Stoffen 15 (de PGS 15) en de milieuwetgeving worden opgeslagen.

De onderstaande tabel geeft het resultaat weer van de controles op de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen over een periode van 6 jaar.

In de tabel is opgenomen:

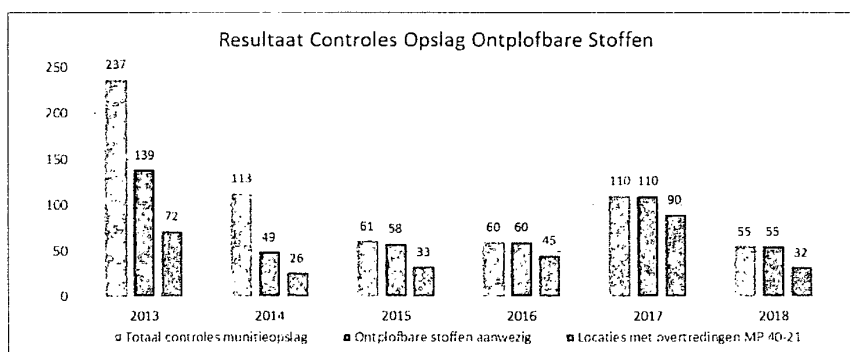
- Het totale aantal munitie-opslaglocaties die door het KMCGS is gecontroleerd;
- Het aantal controles van het totaal waarbij ontplofbare stoffen zijn aangetroffen;
- Het aantal munitie-opslaglocaties die niet voldoen aan de regelgeving uit de MP 40-21;
- Het naleefgedrag van de regelgeving uit de MP 40-21.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal controles munitieopslag	237	113	61	60	110	55
Ontplobbare stoffen aanwezig	139	49	58	60	110	55
Locaties met overtredingen MP 40-21	72	26	33	45	90	32
Naleefgedrag regelgeving	48%	47%	43%	25%	18%	42%

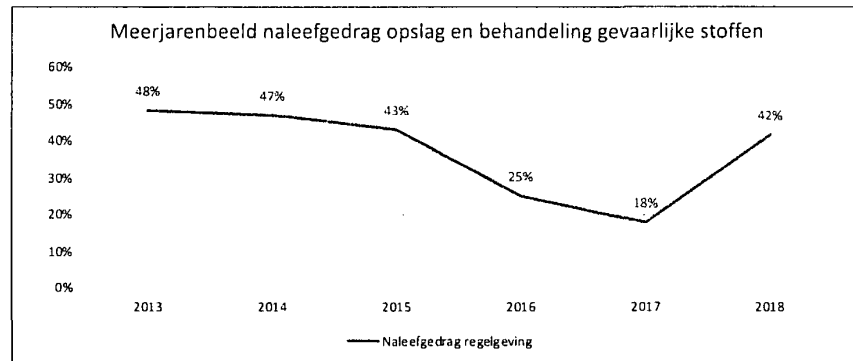
Tabel 3: Totaalbeeld controles opslag en behandeling ontplofbare stoffen

Het naleefgedrag in de tabel is gedefinieerd als de fractie uitgedrukt in procenten, van het aantal gecontroleerde opslaglocaties waarin geen overtredingen van de MP 40-21 zijn geconstateerd (55 minus 32) en het totaal aantal controles van opslaglocaties waar ontplofbare stoffen aanwezig waren (55).

In de onderstaande twee grafieken is tabel 2 visueel weergegeven.

Grafiek 3: Controles opslag en behandeling ontplofbare stoffen

Grafiek4: Meerjarig-beeld naleefgedrag regelgeving

Op basis van de geregistreerde controles die door het KMCGS zijn uitgevoerd komt het naleefgedrag van de MP 40-21 in 2018 uit op 42%. Dit percentage heeft alleen de betrekking op de munitieopslaglocaties die in 2018 door het KMCGS zijn bezocht. In 2017 lag dit naleefgedrag aanzienlijk lager omdat er in dat jaar veel locaties van DBBO en KMar waren bezocht waar munitie niet volgens de regelgeving uit de MP 40-21 werd opgeslagen. Dit toezichtjaar was dit voor DBBO en KMar meer op orde wat de stijging in het totale naleefgedrag te zien geeft.

Het naleefgedrag heeft zich in de afgelopen jaren bewogen tussen de 20% en 50%. Hoewel er geen vastgestelde norm is voor het naleefgedrag van de MP 40-21, is 42% te laag. Dit zou zich zeer zeker in het aantal locaties voor munitieopslag in Nederland moeten ontwikkelen richting 85% of hoger. De randvoorwaarden en de condities waaronder munitie moet worden opgeslagen zijn immers, zeker in Nederland, goed beheersbaar en controleerbaar voor de verantwoordelijke commandanten.

Indien de 5 meest voorkomende overtredingen die opgesomd worden in paragraaf 1.4 worden verholpen, stijgt het naleefgedrag met ca. 30%. De genoemde overtredingen zijn zonder grote investeringen eenvoudig op te lossen. Sleutelwoorden hierin:

- Verantwoordelijkheid (van commandanten);
- Delegeren van (controle-) taken;
- Veiligheidsbewustzijn.

In tegenstelling tot de controles van het vervoer van gevaarlijke stoffen, wordt er tijdens en/of na de controles over de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen in beginsel niet direct strafrechtelijk opgetreden wanneer er overtredingen van de regelgeving worden geconstateerd. De betrokken commandant worden direct na de controle mondeling in kennis gesteld van de resultaten van de gehouden controle. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van de betrokken commandant en de objectvergunninghouder om de geconstateerde overtredingen op te heffen. Na een redelijke termijn volgt een nieuwe controle waarin de eerder geconstateerde overtredingen nogmaals worden bekeken. Ook hiervan volgt een rapportage. Indien blijkt dat bij de tweede controle geen acties zijn ondernomen om de overtredingen op te heffen, belegt C-KMCGS de casus bij Team Milieuhandhaving voor strafrechtelijke handhaving of draagt hij de casus over aan de ILT voor bestuurlijke handhaving. In 2018 zijn er geen casussen bij TMH belegt of overgedragen aan ILT

voor handhaving. Alle onze bevindingen van de toezichtbezoeken zijn middels nota's gerapporteerd aan de betreffende commandanten en objectvergunninghouders.

1.5 De meest voorkomende overtredingen

Dit toezichtjaar is er geen ranking te maken op basis van de frequentie van de geconstateerde overtredingen. Hieronder zijn de overtredingen weergegeven die naar inzicht van het KMCGS het meeste risico tijdens het vervoer met zich mee hebben gebracht.

1.5.1 *Vervoer van gevaarlijke stoffen*

- Vervoer van verkeerd geclassificeerde gevaarlijke stoffen;
- Vervoer van niet goed gesloten verpakkingen waardoor er gevaarlijke stoffen aan de buitenzijde van de verpakking terecht zijn gekomen;
- Geen kennis over lithium-ion batterijen (UN3480/3481) en het vervoer van deze artikelen;
- Onjuiste kenmerking en etikettering van verpakkingen met gevaarlijke stoffen;
- Het vervoeren van gevaarlijke stoffen zonder een vervoersdocument.

1.5.2 *Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen*

- Brandklasse borden en/of etiketten ontbreken of geven niet de juiste opgeslagen gevarenklasse aan;
- Brandblussers niet in de juiste aantallen aanwezig of zijn niet gekeurd;
- Calamiteitenlijsten voor de brandweer en/of gemeente zijn niet aanwezig of zijn niet up-to-date, of zijn niet opgenomen in de bedrijfsnoodplannen;
- De benodigde instemmingsverklaringen van de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS) zijn niet aanwezig;
- De etiketten "open vuur verboden" zijn niet aangebracht zoals voorgeschreven in de MP 40-21 of zijn verkleurd en niet meer leesbaar.

1.6 Toelichting bevindingen per toezichtthema

1.6.1 Munitieketen op orde

Onderstaand een overzicht van de munitieopslaglocaties die door de controleurs opslag en behandeling gevaarlijke stoffen zijn bezocht.

1.6.1.1 Munitiecomplexen

Defensie Materieel Organisatie (DMO) – Defensie Munitiebedrijf: (DMunB) Veenhuizen, 't Harde, Ruinen, Staphorst, Loheide (DLD) en Alphen. Evenals in 2017 zijn er nog altijd veel overtredingen van de MP 40-21 aangetroffen bij de opslaglocaties van het DMUNB.

Bezocht: 7 opslaglocaties, bij 1 (Loheide in DLD) geen bijzonderheden.

Commando Landstrijdkrachten (CLAS) – Kleine overtredingen die direct zijn hersteld of waarvoor een ontheffing, vrijstelling of instemming bij de MCGS is aangevraagd. Bezocht: 16 opslaglocaties, bij 7 geen bijzonderheden.

Commando Luchstrijdkrachten (CLSK) – Kleine overtredingen die direct zijn hersteld of waarvoor een ontheffing, vrijstelling of instemming bij de MCGS is aangevraagd.

Bezocht: 1 opslaglocatie, bij 0 geen overtredingen.

Commando Zeestrijdkrachten (CZSK) – Met name in Den Helder veel overtredingen. Herstelacties zijn ingezet of waarvoor dat benodigd is, is een ontheffing, vrijstelling of instemming bij de MCGS aangevraagd.

Bezocht: 6 opslaglocaties, bij 2 geen bijzonderheden.

1.6.1.2 Wacht en tas munitie

Onder het thema "Munitieketen op orde" is in 2016 een begin gemaakt met het toezichtonderwerp "Wacht en tas munitie" bij de wachtlocaties van Defensie Bewaking- en Beveiligingsorganisatie (DBBO) en de Brigades van de Koninklijke Marechaussee (KMAR). In 2018 heeft dit een vervolg gehad en zijn alle KMAR en DBBO-locaties bezocht, indien deze voorzien waren van een NOTA van het MCGS.

Defensie Ondersteuningscommando (DOSCO) – Veel kleine locaties, minimale hoeveelheden munitie. Weinig kennis, maar wel de intentie om gebreken te verbeteren. Onze bezoeken waren evenals in 2017 erg gericht op het adviseren en assisteren (A&A). Inmiddels zijn voor het gros van de locaties is een ontheffing, vrijstelling of instemming bij de MCGS is aangevraagd.

Bezocht: 21 opslaglocaties, bij 13 geen bijzonderheden.

Koninklijke Marechaussee (KMAR) - Veel kleine locaties, minimale hoeveelheden munitie. Per locatie is er een specialist aangewezen, die toezicht houdt op de opslag, waarvoor een ontheffing, vrijstelling of instemming bij de MCGS is aangevraagd.

Bezocht: 4, bij 2 geen bijzonderheden.

Bestuursstaf (BS) – niet bezocht

- 1.6.1.3 Keuringen bliksembeveiligings- en elektrische installaties
Het KMCGS heeft bij haar toezichtbezoeken in 2018 niet naar de actualiteit van de keurings-/inspectiedocumenten van deze installaties gekeken vanwege de lopende discussie over de keuringsnorm voor de bliksembeveiliging/elektrische installatie aan de munitieopslaglocaties tussen Defensie enerzijds en de I-SZW en ILT anderzijds. In 2019 worden de keuringen wel weer opgenomen bij de controle bezoeken van de munitiecomplexen. Hetzelfde geldt voor de actualiteit van het informatieportaal van het Rijksvastgoedbedrijf waar de keuringsdocumenten kunnen worden ingezien in het Vastgoed Informatie- en Presentatiesysteem (VIPS).
- 1.6.1.4 Instructie- & tentoonstellingsmunitie
Zowel instructie- als tentoonstellingsmunitie was ook in 2018 nog altijd een punt van zorg. De controle en de registratie van beiden is nog altijd niet op orde. Om het knelpunt met de instructie- en tentoonstellingsmunitie op te lossen moet alle munitie van deze twee categorieën worden ingenomen en door tussenkomst van de EODD en het DMunB (opnieuw) worden gecontroleerd voor zover zijn niet zijn voorzien van een ingeslagen uniek volgnummer (EODD of het DMunB) en een rood ingekleurde "O", te worden geregistreerd en volgens de normering uit de assortimentsinstructie te worden herverdeeld.
- 1.6.2 *Toezichtbezoek aan het Caribisch (CARIB) Gebied*
- 1.6.2.1 Opslag Munitie
In 2018 is geen bezoek gebracht aan de munitieopslaglocaties in het Caraïbische gebied. In 2019 worden deze opslaglocaties weer bezocht.
- 1.6.2.2 Opslag overige gevaarlijke stoffen
In juli 2018 is door Team Milieuhandhaving een schouw uitgevoerd naar de opslag van overige verpakte gevaarlijke stoffen anders dan munitie bij zowel de Zeemacht als bij de Kustwacht in het Caribische gebied. Deze schouw was ter opvolging van het bezoek in 2017 waarbij tekortkomingen in de opslag waren geconstateerd. Bij de Zeemacht CARIB waren in 2017 12 tekortkomingen geconstateerd en bij de Kustwacht 5.
Bij de schouw in 2018 waren er hiervan bij de Zeemacht CARIB 6 opgelost en 6 niet en bij de Kustwacht 3 opgelost en 2 niet.
Tijdens de schouw in juli is er een nieuwe tekortkoming toegevoegd aan de lijst uit 2017. In totaal staan er bij de Zeemacht CARIB nog 7 tekortkomingen open. De nog niet opgeloste tekortkomingen worden in 2019 verder gemonitord.
- Het resultaat van deze schouw is gerapporteerd aan Commandant Zeemacht CARIB in zowel zijn rol als Marinecommandant in het Caribisch gebied als in zijn rol als Directeur van de Kustwacht.

1.6.3 Toezicht in de bosrand

1.6.3.1 Bezochte oefeningen

In het toezicht jaar 2018 zijn 18 oefeningen bezocht, zie tabel 4. Hierbij is naar het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen gekeken met een zwaartepunt op het vervoer en de opslag van munitie. Bij 12 oefeningen zijn ook specifiek de opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen beoordeeld. De controles voor de opslag van ontplofbare stoffen worden uitgevoerd op basis van de MP 40-21 hoofdstuk 18000 in combinatie met de Nota's van de Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS). De MCGS geeft in haar Nota's aan op welke locaties en onder welke condities ontplofbare stoffen mogen worden opgeslagen gedurende de betreffende oefening. Bezocht zijn de volgende oefeningen:

Land	Oefening & Locatie
Nederland	• Frisian Flag Leeuwarden
	• Falcon Autumn 2018 Deelen
	• Dessert Flacon Nieuw-Milligen
België	• 13Ltbrig / 412 Pagncie Camp Roi Albert te Marche en Femme
	• Oefening EODD Leopoldsburg
Zweden	• Ultimate Dragon 2018, Vustco Omgeving Translet älvdalen
Roemenie	• FTX Engineer Victory II (Resolute Engineer) Cincu Roemenie
Noorwegen	• Wintertraining 2(NLD) MCG Harstad & Ramsung
	• Juncture Trident 2018 43 Mechbrig
Duitsland	• SOM/SOMS 1 t/m 3 Bergen-Hohne & Munster
	• Peacock Supremacy 2018 GüZ Altmark
	• LFX Bergen Diverse eenheden
	• GFPI Lenin 17 Painfbat/13 Ltbrig
	• GuZ Altmark C-cie 17 Painfbat & 411 Pagncie olv DEU MNBG
Frankrijk	• Engineer Bizon Sisonne 2018 103 Gncie
Griekenland	• Life Missile Exercise DGLC NAMFI Kreta

Tabel 4: bezochte oefeningen

Evenals in eerdere toezichtjaren zijn de controles over het vervoer, de opslag en behandeling van ontplofbare en overige gevaarlijke stoffen voornamelijk gericht geweest op zichtbare aanwezigheid van het KMCGS en op het houden van controles en het bijstaan met nalevingshulp aan het begin van de processen van het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Hierbij is adviserend en sturend opgetreden ter voorkoming van overtredingen van de regelgeving. De reden om het toezicht bij oefeningen in het buitenland op deze wijze uit te voeren is om de opvoer van munitie naar de schietbanen bij schietseries en andere gevaarlijke stoffen bij oefeningen zo min mogelijk te verstoren en daar waar transporten van gevaarlijke stoffen via de openbare weg verlopen, dit zoveel mogelijk zonder overtredingen te laten verlopen. Daar waar nodig zijn de geconstateerde tekortkomingen of inbreuken op de regelgeving direct opgeheven en zijn deze teruggekoppeld op de commandant of staf van de oefenende eenheid, C-SOB/SOMS en/of C-NSE. In vrijwel alle gevallen zijn de aanbevelingen van het KMCGS opgepakt en zijn de tekortkomingen of inbreuken beëindigd.

In 2018 is een start gemaakt om voor de oefeningen het toezichtbezoek van het KMCGS aan te kondigen bij de commandant van de eenheid of de projectofficier van de oefening wanneer het een grote oefening betreft. Het voordeel t.o.v. het onaangekondigd toezichtbezoek is men op de hoogte is dat het KMCGS aanwezig is en er ook tijd wordt vrijgemaakt om ons te begeleiden tijdens het toezicht. Dit voorkomt onnodig onbegrip en verkort (wacht)tijden aanzienlijk tijdens het toezicht. Voor wat betreft de constateringen die door het KMCGS worden gedaan, is er geen verschil merkbaar tussen een aangekondigd of een onverwacht bezoek. Het KMCGS is ook begonnen om bij de voorbereidende fase van oefening al in Nederland te starten met haar toezicht bij de aan de oefening deelnemende eenheden. Hiermee wil het KMCGS bereiken dat grote missers bij het verzend-gereed maken van gevaarlijke stoffen voor het vervoer, tijdig door de eenheid/eenheden worden gecorrigeerd en zodat de risico's tijdens het vervoer en de opbouw van de oefening worden beperkt.

1.6.3.2 Bevindingen tijdens oefeningen

De bevindingen die in 2018 zijn gedaan tijdens oefeningen wijken weinig af van de bevindingen van de voorgaande toezichtjaren. Onderstaand een aantal van de gebreken die het KMCGS is tegengekomen tijdens het toezicht bij oefeningen:

- Personeel dat niet is opgeleid voor het verpakken en verzenden van gevaarlijke stoffen;
- Het ontbreken van ervaring in het opmaken van vervoersdocumenten;
- Het gebruik van verkeerde etiketten;
- Onvoldoende kennis hebben van stoffen, die volgens het ADR als gevaarlijk zijn aangemerkt voor het vervoer;
- Geen verpakkingsmaterialen ter beschikking hebben voor de retourzendingen van gevaarlijke stoffen;
- Geen kennis over de vrijstellingen die benoemd zijn in het ADR;
- Voor het verkrijgen van informatie over de gevaarlijke stof wordt geen gebruik gemaakt van de ADR-boekwerken of andere productinformatie zoals Material Safety Data Sheets of Veiligheid Informatiebladen;
- Geen vervoersdocumenten aanwezig bij lading bestaande uit EQ en LQ;
- Geen kennis van over lithium-ion batterijen (UN3480/3481) en hoe deze te vervoeren;
- Het niet op de voorgeschreven wijze vullen van brandstofvoertuigen;

- Een terugkerend knelpunt blijft de bulkopslag van jerrycans met brandstof nabij woon-, werk- en verblijfoctaties, waarbij voor meer dan een dag-voorraad (meer dan voor 24 uur in bedrijf zijn benodigd is) aan jerrycans ten behoeve van verwarmingssystemen wordt opgeslagen;
- Er vindt bulkopslag van jerrycans met brandstof plaats in het terrein zonder gebruik te maken van lekbakken;
- Functionarissen van eenheden zijn zich bij oefeningen onvoldoende bewust van vredesbeperkingen die van toepassing zijn bij het vervoer en de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen. Dit geldt ook voor milieuwetgeving en milieuregelgeving. Bepaald is dat de nationale regelgeving van het land waarin wordt geoefend het uitgangspunt is en alleen daar waar de norm van het Ministerie van Defensie voor de opslag en behandeling van munitie (MP 40-21) en/of voor het vervoer (MP 40-20) stringenter is, onze Nederlandse wetgeving direct van toepassing is.

1.6.4 *Gevaarlijke stoffen onderweg*

1.6.4.1 Gewijzigde handhavingsstrategie

Begin 2018 heeft het KMCGS een aanpassing gedaan in de handhavingsstrategie bij geconstateerde overtredingen van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen, de Wet Luchtvaart en van de eigen defensieregelgeving. Waar eerder het onderzoek naar overtredingen zicht alleen richtte op de uitvoerende medewerkers in het vervoersproces, is in 2018 gekozen om in eerste instantie te onderzoeken wat de betrokkenheid is van commandant bij de overtreding(en) die bij zijn eenheid zijn geconstateerd. Het is de commandant die integraal verantwoordelijk is voor wat er gebeurt binnen zijn eenheid en invloed kan uit oefenen om verbetermaatregelen door te voeren waarmee de basisoorzaak waardoor de overtredingen zijn ontstaan, weg te nemen.

Met deze commandant wordt bedoeld de commandant van een eenheid zoals is opgenomen in het Mandaatbesluit Personele Bevoegdheden Defensie 2017 (gepubliceerd in de Staatscourant 2017 nr. 52839 van 20 september 2017).

Deze commandant wordt door het KMCGS in het handhavingsproces gezien als hoofd van "de onderneming" zoals gedefinieerd in hoofdstuk 1.2 "Definities en meeteenheden" in het ADR:

Definitie van de onderneming binnen het ADR: elke natuurlijke persoon, elke rechtspersoon met of zonder winstoogmerk, elke vereniging of groep van personen zonder rechtspersoonlijkheid en met of zonder winstoogmerk, alsmede elk onder de overheid ressorterend lichaam, ongeacht of het een eigen rechtspersoonlijkheid bezit of afhankelijk is van een autoriteit met rechtspersoonlijkheid.

Het betrekken in het handhavingsproces van degene die leidinggeeft aan de onderneming, wordt op eenzelfde wijze in de civiele sector toegepast door de Inspectie Leefomgeving en Transport. Sinds het KMCGS deze weg is ingeslagen komt het bewustzijn bij commandanten langzaam opgang dat zij ook verantwoordelijk zijn voor de inrichting van de keten voor het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de eenheid, hoe groot of klein deze keten dan ook is.

1.6.4.2 Overtredingen

In 2018 zijn is bij 79 gecontroleerde vervoerseenheden overtredingen op de vervoerswetgeving geconstateerd. Hierbij is in 6 gevallen proces-verbaal opgemaakt, zijn 5 waarschuwingen uitgegeven, zijn 7 rapporten van bevindingen

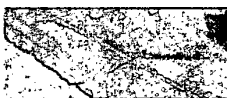
gemaakt en is in 61 gevallen nalevingshulp is verleend. Bij de nalevingshulp betrof het kleine overtredingen die geen gevaar opleverden voor het transport of de omgeving en die met enige assistentie van de controleur konden worden opgelost. Van de 6 processen-verbaal wacht er nog 1 op een beslissing van het OM hoe deze verder af te wikkelen.

1.6.4.3

Vervoer over de weg

De geconstateerde overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg hadden o.a. betrekking op:

- Vervoer van brandstof in een niet goed afgesloten tankcontainer waardoor brandstof uit de tank is weggelopen;
- De gebruikte verpakking komt niet overeen met de verpakking die is voorgeschreven in de verpakkingsinstructie (PI) van de gevaarlijke stof;
- Gevaarlijke
- Munitie die niet verpakt is volgens de regelgeving van het ADR;
- Het vervoeren van gevaarlijke stoffen waarbij niet alle gevaarlijke stoffen zijn vermeld op het vervoersdocument;
- Vervoer van DOT-drukhouders buiten de keuringstermijn en met een vullingsdruk van meer dan 2 bar;
- Onjuist of onvolledig ingevulde vervoersdocumenten (inclusief de verplichte notitie dat het vervoer van een gevaarlijke stof wordt uitgevoerd onder een bepaalde bijzondere bepaling of paragraaf nummer);
- Restanten van gevaarlijke stoffen aan de buitenzijde van verpakkingen;
- Onjuiste kenmerking en etikettering van verpakkingen met gevaarlijke stoffen;
- Het vervoeren van gevaarlijke stoffen zonder een juist ingevuld vervoersdocument;
- Het laten verzenden van gevaarlijke stoffen door een niet opgeleide afzender;
- Het vervoer van en gevaarlijke stof in een niet goed gesloten verpakking;
- Het vervoeren van GS zonder juist gemerkte en geëtiketteerde verpakking;
- Het onjuist vermelden van een gevaarlijke stof op het vervoersdocument;

Mangatdeksel niet goed afgesloten. Gevolg is lekkage bij het afzetten van de tankcontainer en de gevaarlijke stof zit aan de buitenkant van de tank.

1.6.4.5 Vervoer door de lucht

In de het onderstaande overzicht zijn de meest in het oogspringende overtredingen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen door lucht opgenomen.

Alle hieronder genoemde overtredingen zijn geconstateerd in Nederland nadat de gevaarlijke stoffen vanuit het buitenland naar Nederland zijn vervoerd. Dit betekent dat zowel de bemanningen en de luchtvaartuigen waarmee de vracht is vervoerd waar de overtredingen in zijn aangetroffen, onnodig aan risico's blootgesteld zijn geweest.

- Voorafgaand aan het luchttransport is de gevaarlijke stof onjuist geclassificeerd*);
- Acceptatie van gevaarlijke stoffen na een verkeerd uitgevoerde acceptatiecheck;
- Geen UN-verpakkingskenmerk op verpakkingen;
- Verpakkingen niet juist gekenmerkt: UN-nummer gevaarlijke stof, juiste vervoersnaam, gegevens afzender en ontvanger;
- NOTOC niet juist ingevuld;
- Op het ADR-vervoersdocument ontbreekt de tekst bij een zending die is verpakt voor het vervoer door de lucht en die hiervoor eerst over de weg moet worden vervoerd, de tekst "vervoer volgens 1.1.4.2.1";
- De gevaarlijke stof is niet volgens de juiste verpakkingsinstructie (PI) verpakt;
- Vervoersnaam en UN-nummer niet op de verpakkingen aangebracht;
- Geen gegevens afzender en ontvanger op de verpakkingen aangebracht;
- Behandelingsetiket "CAO-label" niet op de verpakkingen aangebracht; Onjuist ontvangst adres op het vervoersdocument aangebracht (alleen "Netherlands").

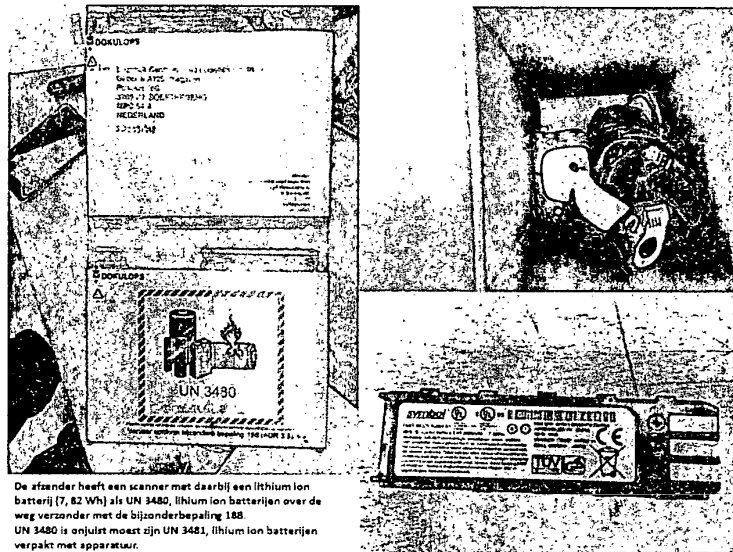
Opmerking bij *)

Deze zending betrof het verzenden van lithium Ion batterijen. In het onderzoek naar deze overtreding bleek dat het UN-nummer en de verpakkingsinstructie van de gevaarlijke stof niet in SAP zijn opgenomen. Dit levert een probleem op wanneer het voor de verzender niet duidelijk is wat de configuratie is van de batterijen die er moeten worden verzonden. Zijn dit batterijen die deel uitmaken van een apparaat "Lithium Ion Batteries Contained in Equipment" (UN 3481 met verpakkingsinstructie (PI) 967 sectie 1 of 2, dit afhankelijk van het vermogen van de lithium cel of batterij), zijn het batterijen die zijn bijgevoegd in de verpakking van het apparaat "Lithium Ion Batteries Packed With Equipment" (eveneens is dit UN3481 maar met verpakkingsinstructie 966 sectie 1 of sectie 2) of zijn het batterijen die niet in of bij een apparaat worden verzonden (UN3480).

Wanneer SAP niet duidelijk aangeeft welk UN-nummer en met welke bijbehorende verpakkingsinstructie de lithium ion batterijen verzonden moeten worden, dus in welke configuratie, moet de afzender dit zelf bepalen. Hierdoor is de kans aanwezig dat de afzender de verkeerde keuze maakt tussen "contained in" of "packed with" en de wijze waarop de batterijen verpakt moeten worden volgens de verpakkingsinstructie (sectie 1 of sectie 2). Kortom, te veel keuzemogelijkheden voor de afzender waardoor de mogelijkheid om het fout te doen, reëel aanwezig is.

Aanbeveling:

Geef in SAP duidelijk aan bij een apparaat dat op accu's of batterijen werkt, wat het UN-nummer van de batterijen is en volgens welke verpakkingsinstructie en de sectie de batterijen moeten worden verzonden.

De afzender heeft een scanner met daarbij een lithium ion batterij (7,82 Wh) als UN 3480, lithium ion batterijen over de weg verzonden met de bijzonderbepaling 188. UN 3480 is onjuist moest zijn UN 3481, lithium ion batterijen verpakt met apparatuur.

Lithium batterijen UN 3481 verzonden als UN 3480

1.6.5 *Opleiden moet*

1.6.5.1 Ketenonderzoek

De geplande ketenonderzoeken naar de (wettelijk) voorgeschreven opleidingen van de relevante spelers in de vervoersketen, de z.g. normadressanten, waren in 2017 beperkt en niet structureel uitgevoerd. In 2018 is dit opgepakt in de vorm van een administratieve controle bij 6 eenheden, inclusief het Opleiding- en Trainingscentrum Logistiek (OTCLog), naar de personele bezetting, opleiding en ervaring van de normadressanten deze eenheden, de opleiding op het gebied van gevaarlijke stoffen, de beschikbaarheid van boekwerken en andere middelen voor het verzenden gereed maken en het vervoer van gevaarlijke stoffen, de aanwezigheid van procedures en de aanwezigheid van een veiligheidsadviseur vervoergevaarlijke stoffen.

De eenheden die bezocht zijn: 11 Bevoctie, de expeditie van DHC, 2 MCG, Distributie Harskamp/210 Tcie, de expeditie van de Vliegbasis Eindhoven en het OTCLog. In de onderstaande tabel zijn de resultaten van de gehouden administratieve controles samengevat weergegeven.

De responsies op de vragen verschillen per eenheid. Op het gebied van functies waarbij met gevaarlijke stoffen wordt gewerkt, heeft iedereen vacatures. Dit verschilt echter wel van 53 tot 3. Bij alle eenheden is wel inzichtelijk welke functionarissen, welke opleidingen moet volgen en wie die hebben gehad. Geen van de eenheden maakt middels een melding voorval bekend dat opleidingen voor gevaarlijke stoffen (opnieuw) zijn afgewezen door het OTCLog. Met betrekking tot de ervaring van de normadressant is dit bij alle eenheden beperkt en alleen aanwezig in de specifieke modaliteit waarin gevaarlijke stoffen worden verzonden. Boekwerken over de regelgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is zijn bij iedereen aanwezig (ADR, IATA-DGR, IMDG). Procedures voor het vervoer zijn veelal in checklists of Werk Informatie Kaarten (WIK) opgenomen. 2MCG en DC Harskamp/210 Tcie beschikken niet over een lokale veiligheidsadviseur maar vallen terug op de VA van het OPCO.

Het OTCLog heeft een wat andere positie dan de andere eenheden die zijn meegenomen bij de administratieve controles. Het knelpunt bij het OTCLog is vooral het tekort aan instructeurs om de benodigde opleidingen over gevaarlijke stoffen, voor alle defensieonderdelen te kunnen accommoderen.

Hoewel het aantal eenheden die aan de administratieve controle zijn onderworpen nog beperkt is, springen het aantal vacatures, de opleidingsgraad en de ervaring van het personeel eruit als knelpunten.

1.6.5.2 Voorlichting

Door het KMCGS is op verzoek één keer een voorlichting gegeven over het optreden van het KMCGS. Daarnaast zijn in meerdere presentaties de organisatie en werkwijze van het KMCGS toegelicht. Ook zijn de tijdens oefeningen kleine voorlichtingssessies gehouden die toegespitst waren op de situatie van de oefening en zijn een op een onderwijsleergesprekken gevoerd om de regelgeving aan chauffeurs en kaderleden uit te leggen.

- 1.6.6 *Samen sterk*
- 1.6.6.1 Inspectie Veiligheid Defensie
De samenwerking tussen de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) het KMCGS is na de oprichting van de IVD in mei 2018 nog niet echt opgang gekomen. Wel is vanuit het KMCGS een bijdrage geleverd aan het onderzoek naar het vervoer van gevaarlijke stoffen met militaire luchtvaartuigen die door de IGV in opdracht van de Kamer wordt uitgevoerd.
- 1.6.6.2 Inspectie Leefomgeving en Transport
Ten opzichte van 2016 en 2017 is in de samenwerking met ILT Handhaving Gevaarlijke Stoffen Rail- en Wegvervoer in 2018, ondanks de grote reorganisatie bij ILT, geen wijzigingen opgetreden. Binnen het werkveld van de opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen is de samenwerking tussen ILT Defensie Toezicht en het KMCGS vrijwel geheel tot stilstand gekomen. De samenwerking en het contacten waren gedurende de laatste 2 jaar al zeer beperkt maar zijn als gevolg van de interne ILT reorganisatie helemaal verdwenen.
- 1.6.6.3 Samenvoegen op 1 locatie van KMCGS en ILT
De gezamenlijke huisvesting van het KMCGS met ILT gaat niet meer door. Het KMCGS verhuist in 2022 van Kamp Nieuw-Milligen naar de nieuwbouw van het Landelijk Tactisch Commando (LTC) van de KMar op Camp New Amsterdam in Huis ter Heide. Vanuit het Plan van aanpak "Een Veilige Defensieomgeving" zijn er 5 extra vte'n aan het KMCGS toegekend waarvoor een uitbreiding van het benodigde aantal werkplekken op de locatie noodzakelijk werd. Deze uitbreiding was door een reorganisatie van de ILT op de locatie niet te realiseren. Naast de al gesignaleerde knelpunten over MULAN aansluitingen en parkeerplekken, is besloten om de voorgenomen samenvoeging te staken en aan te haken bij de nog nieuw te bouwen locatie voor het LTC.
- 1.6.6.4 Militaire Luchtvaart Autoriteit
In tegenstelling tot voorgaande toezichtjaren is het de samenwerking met de MLA op het gebied van het vervoer van gevaarlijke stoffen met militaire luchtvaartuigen, beperkt gebleven tot een enkel ad-hoc overleg met de gevaarlijke stoffen specialist van de MLA.
- 1.6.6.5 Beveiligingsautoriteit
Op verzoek van de Beveiligingsautoriteit in 2014 heeft het KMCGS de naleving van de beveiligingsmaatregelen uit de C/007 "Beveiligingsmaatregelen voor het vervoer van munitie, granaten, explosieven en springmiddelen", in haar toezicht betrokken. Het KMCGS heeft dit verzoek in 2018 voortgezet als regulier onderdeel van het toezicht op het vervoer van High Consequences Dangerous Goods (HCDG-goederen) en de hiervoor voorgeschreven beveiligingsmaatregelen uit hoofdstuk 1.10 van het ADR.
- 1.6.6.6 Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen
Evenals de voorgaande toezichtjaren bestond de samenwerking tussen de MCGS en het KMCGS voor het merendeel uit ad-hoc overleg over de inhoud van door de MCGS gegeven ontheffingen op de MP 40-21 en over de interpretatie van artikelen uit MP 40-21.

2 Handhaafbaarheid regelgeving

2.1 Vervoerswetgeving

De handhaafbaarheid van vervoers- en milieuwetgeving heeft in 2018 voor wat betreft het strafrechtelijke traject onder druk gestaan vanwege het gebrek aan terugkoppeling op ingediende processen verbaal of beantwoording van zaak-inhoudelijke vragen vanuit het OM in Arnhem. Art. 11

2.2 Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen

2.2.1 *MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties"*

Sinds mijn eerste jaar verslag in 2014 attendeer ik al op de noodzaak om deel 2 van de MP 40-21 "Opslag en behandeling van overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties" weer op te nemen in de MP 40-21. Deze MP is in concept gereed maar wacht nog op testresultaten van de brandwerende betonnen muur die in het voorschrift is opgenomen als maatregel tegen brandoverslag of branddoorslag, wanneer brandstof in bulkhoeveelheden moeten worden opgeslagen nabij werk- of woonverblijven tijdens oefeningen of operaties. Wanneer deze testen plaats vinden is niet bekend.

2.2.2 *MP 40-21 deel "Opslag en behandeling van ontplofbare Stoffen en Voorwerpen"*

Controles uitvoeren met alleen de MP 40-21 als normenkader voor de opslag en behandeling van ontplofbare stoffen is gezien de hoeveelheid ontheffingen die door de MCGS zijn verleend, niet zondermeer mogelijk. Een nieuwe versie van de MP 40-21 deel Ontplofbare Stoffen en Voorwerpen is voorzien in de tweede helft van 2019.

Voertuig KMCGS met striping cfm Rijkshuisstijl voor Toezichthouders

3 Aanbevelingen

In het toezichtjaar 2018 zie ik merendeels dezelfde knelpunten terugkomen als in de toezichtjaren 2015, 2016 en 2017. Mijn aanbevelingen zijn dan ook deels gelijk aan die uit mijn vorige jaarverslagen:

- Zorg dat het personeel dat werkzaam is in zowel keten van het vervoer van gevaarlijke stoffen als in de opslag en behandeling ervan, is opgeleid voor de taken waarmee zij zijn belast.
- Zorg dat commandanten zich voldoende bewust worden van hun verantwoordelijkheden die zij hebben in zowel het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen en de impact ervan op de planvorming van oefeningen, missies en de dagelijkse bedrijfsvoering.
- Zorg dat SAP adequaat is gevuld met juiste UN-nummers en verpakkingsinstructies voor apparaten of uitrustingsstukken waar lithium ion batterijen in zitten of waar lithium ion in de verpakking van het apparaat bijverpakt zijn, zodat zij op de juiste wijze aangeboden worden voor het vervoer.
- Een punt dat ik ook vorig jaar heb aangegeven: stoot de overtollige munitievoorraden die bij het Defensie Munitiebedrijf nog zijn opgeslagen af. Van de overtollige munitievoorraden en restanten springstof zijn nog steeds opgeslagen op het Munitie-Magazijnencomplex Coevorden. Hiervan is nog niets afgevoerd.
- Geef aandacht aan de verdere opvolging van de acties uit de bijlage bij de Nota Opvolging acties toezichtjaarverslagen 2016 en 2017 (BS201812508).

4 Grondslag en bevoegdheden KMCGS

Grondslag

De grondslag van de taken van het KMCGS staat beschreven in de navolgende documenten:

- Algemeen organisatiebesluit defensie 2013;
- SG Aanwijzing 948;
- Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen artikel 34 lid 2 (Toezicht) en artikel 42 lid 1 onder b. (Opsporing);
- Wet Luchtvaart artikel 11.1 lid 1 onder c. (Toezicht) en artikel 11.3 lid 1 (Opsporing);
- Besluit vervoer ontplofbare stoffen krijgsmacht 2011, MP 40-20 deel 1200;
- Besluit Voorschrift intern vervoer gevaarlijke stoffen Defensie 2011, MP 40-21 deel 3000;
- Besluit Voorschrift voor het merken van munitie en verpakkingen van munitie, MP 40-40;
- Besluit Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 4 oktober 2012, nr. 5732502/Justis/12, strekkende tot de aanwijzing van buitengewoon opsporingsambtenaren bij het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen van de Koninklijke Marechaussee;
- Besluit toezicht en opsporing vervoer gevaarlijke stoffen geldend van 01-04-2013 t/m heden;
- Besluit aanwijzing KMCGS ex artikelen 11.1 en 11.3 Wet Luchtvaart van 28 april 2003;
- Besluit aanwijzing ambtenaren VROM-regelgeving (artikel 10-Reach);
- Beschikking van de Minister van Defensie van 18 oktober 1982, directie Juridische zaken, afdeling wetgeving en publiekrecht nr. CWO 82/O37~ betreffende de instelling van het korps militaire controleurs ontploffingsgevaarlijke stoffen.

Bevoegdheden

De bevoegdheden voor het uitoefenen van haar toezichthoudende en handhavende taken komen voort uit de Algemene Wet Bestuursrecht artikelen 5.15 t/m 5.17 en 5.19 en de Wet op de Economische Delicten 18 t/m 21 en 23.

De artikelen uit de Algemene Wet bestuursrecht handelen over het betreden van plaatsen, vorderen van inlichtingen, kopiëren, meenemen, vorderen van identiteitsbewijzen, stilhouden van voertuigen en het doorzoeken van voertuigen wanneer dit nodig is voor het KMCGS om haar taak als toezichthouder te kunnen uitvoeren. De inhoud van de artikelen uit de Wet op de Economische Delicten is gelijk aan die uit de Algemene Wet Bestuursrecht aangevuld met het openen van verpakkingen voor het nemen van monsters.

Strafbaarstelling

Overtredingen van de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen en de Wet Luchtvaart worden aangemerkt als economisch delict en zijn als zodanig strafbaar gesteld in de Wet Economische Delicten.